

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

2016

Mgr. Marcela PATLEVIČOVÁ

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

**Strategie preventivně výchovného působení
v oblasti rizikového chování žáků na základní škole**

Mgr. Marcela Patlevičová

Závěrečná práce

2016

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 15. 04. 2016

Marcela Patlevičová

Dovoluji si poděkovat paní PhDr. Marcele Ehlové za odbornou a metodickou pomoc při zpracování mé závěrečné práce.

Marcela Patlevičová

Anotace

Závěrečná práce se zabývá aktuální problematikou prevence rizikového chování ve školním prostředí.

Vede k vymezení preventivně výchovného působení školního poradenského pracoviště a tím k možnosti vytvoření funkčního systému odborné podpory, který zabezpečí nezbytné podmínky pro růst kvality školy jako takové.

Cílem je ukázat na důležitost týmové spolupráce všech odborných pracovníků školního poradenského pracoviště, ale i rodiny jako východiska pro prevenci rizikového chování.

Problematika je tak rozsáhlá, že převyšuje rámeček této práce.

Klíčová slova: prevence, rizikové chování, školní poradenské pracoviště

Abstract

This final work deals with topical issues of prevention of high-risk behaviour in school environs.

The work specifies preventive educational impact of school advisory workplace and possible creation of functional system of professional support which can guarantee conditions necessary for school-quality-growth.

The aim of this work is to show the importance of team cooperation of the school advisory staff as well as the family as the starting point for prevention of high-risk behaviour.

Problems are so extensive that they go beyond the topic of this work.

Key words: prevention, high-risk behaviour, school advisory workplace

Obsah:

TEORETICKÁ ČÁST

Úvod	9
1 Rizikové chování	10
1. 1 Záškoláctví	1
1. 2 Šikana a extrémní projevy agrese	12
1. 3 Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě	14
1. 4 Rasismus a xenofobie	14
1. 5 Negativní působení sekt	15
1. 6 Rizikové sexuální chování	16
1. 7 Prevence v adiktologii	17
1. 8 Spektrum poruch příjmu potravy	18
1. 9 Okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN	19
2 Prevence ve školním prostředí	21
2. 1 Specifická primární prevence	23
2. 2 Nespecifická primární prevence	24
2. 3 Všeobecná primární prevence	24
3 Školní strategie pedagogicko-psychologického poradenství	25
3. 1 Školní poradenské pracoviště	25
3. 2 Program školního poradenského pracoviště	26
3. 3 Cíle programu školního poradenského pracoviště	26
3. 4 Pracovníci školního poradenského pracoviště	27

4 Rodina jako významný partner školy	32
PRAKTICKÁ ČÁST	34
Závěr	56
Seznam literatury	
Přílohy	

Úvod

Pro svou závěrečnou práci jsem si zvolila téma mě velice blízké. Jako pedagog na základní škole vykonávám současně funkci školního metodika prevence. Působím tedy v týmu pracovníků školního poradenského pracoviště. Na naší základní škole funguje školní poradenské pracoviště širšího typu, tedy je tvořeno školním metodikem prevence, výchovným poradcem a školním psychologem.

Díky přítomnosti poradenského týmu je možné okamžité poskytnutí pomoci přímo ve škole. Pro svou práci využíváme znalost prostředí a atmosféry školy. Cílem a posláním poradenství na naší škole je poskytovat bezpečnou, důvěryhodnou a efektivní poradenskou službu. Tato by měla sloužit žákům, rodičům a pedagogickým pracovníkům školy.

Školní poradenské pracoviště, ale i rodina hrají v procesu preventivního působení nezastupitelnou roli. Základním východiskem je otevřený, nehodnotící a respektující postoj všech zúčastněných stran. Ve spolupráci s rodinou budujeme vztah, snažíme se vzájemně poznat a vytvořit prostředí, z něhož je cítit zájem a podpora. V tomto procesu jsou škola a rodina partnery, na jejichž spolupráci se dá stavět efektivní systém podpory a rozvoje žáků.

Cílem práce je ukázat důležitost integrovaného přístupu k preventivně výchovnému působení v oblasti rizikového chování žáků. Všichni, kteří se podílejí na preventivním působení, by měli vědět, kam chtějí dospět, čeho chtějí dosáhnout.

První kapitola závěrečné práce je věnována rizikovému chování z pohledu školního prostředí, tedy nejčastějších forem vyskytujících se právě ve školním prostředí. Druhá kapitola se zabývá prevencí ve školním prostředí, jejím legislativním ukotvením, jejími specifiky a možnými aktivitami. Třetí kapitola zmiňuje školní poradenské pracoviště s jeho programem, cíli a personálním zabezpečením. V poslední čtvrté kapitole je pracováno s tématem rodiny, jako významným partnerem školy v preventivně výchovném působení.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Rizikové chování

Rizikové chování je nový pojem, který nahrazuje dříve používaný termín sociálně patologické jevy. Důvodem této terminologické změny je především skutečnost, že dříve používaný termín sociálně patologické jevy je stigmatizující, normativně laděný a klade důraz na společenskou normu. Rizikové chování je pak souborem jevů, jež se dají zkoumat a ovlivňovat preventivními a léčebnými aktivitami.¹

Pojem rizikové chování chápeme jako chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost.

Širší definice rizikového chování

Rizikové chování lze nejobecněji charakterizovat jako takové chování, které má negativní dopady na fyzické či psychické fungování člověka a které je nějakým způsobem ohrožující i pro jeho okolí.²

Užší definice rizikového chování

Rizikovým chováním se zabývají různé vědní obory (např. medicína, sociologie, psychologie, pedagogika). Fenomén rizikového chování můžeme tedy považovat za multidisciplinární. Z hlediska medicínského je považováno za rizikový faktor rozvoje nemocí či vedoucí k úmrtí (morbidita, mortalita). Sociální vědy se zabývají zejména dopady na kognitivní výkonnost, emocionalitu a sociální vztahy jedince s ostatními.

V současné školní prevenci rozlišujeme především tyto rizikové oblasti:³

---

¹ Miovský, M. a kol. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Klinika adiktologie 1. Lékařská fakulta UK v Praze a VFN v Praze, 2012. ISBN 978-80-87258-89-7

² Miovský, M. a kol. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Klinika adiktologie 1. Lékařská fakulta UK v Praze a VFN v Praze, 2012. ISBN 978-80-87258-89-7

³ MIOVSKÝ, M., SKÁCELOVÁ, L., ZAPLETALOVÁ, J., NOVÁK, P. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. Tišnov: Sdružení SCAN, 2010. 253 s. ISBN 978-80-87258/47-7

1.1 Záškoláctví

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka základní či střední školy ve škole.⁴

Nezřídkou je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince. Prevence záškoláctví, způsob omlouvání nepřítomnosti žáků, řešení neomluvené nepřítomnosti a postup zúčastněných subjektů je ošetřen Metodickým pokynem MŠMT „K jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“ vydaným pod č.j. 10 194/2002-14.

„Záškoláctvím bývá označován přestupek žáka, který úmyslně zanedbává návštěvu školy“. Kyriacou rozlišuje několik kategorií záškoláctví:

- pravé záškoláctví – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí;
- záškoláctví s vědomím rodičů – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti;
- záškoláctví s klamáním rodičů – existují děti, které dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních obtížích, pro které nemohou jít do školy a rodiče jim tyto absence omlouvají, tento typ záškoláctví je velmi obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů;
- útěky ze školy – žáci do školy přijdou, nechají si zapsat přítomnost a během vyučování odejdou (zůstávají v budově školy nebo ji na krátkou dobu opustí);
- odmítání školy – žákům představa školní docházky činí psychické obtíže, např. v důsledku problémů ve škole souvisejících s obtížností učiva, při strachu ze šikany, či výskytu školní fobie nebo deprese.⁵

---

⁴ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

⁵ KYRIACOU, CHRIS. Řešení výchovných problémů ve škole. Praha: Portál, 2004, s. 45

Při řešení záškoláctví je důležitá prevence, především motivace žáků, budování kladného vztahu ke škole. Ale i jasné vymezení postihů a postupů ve školním řádu, se kterým jsou žáci srozumitelně seznámeni.

1. 2 Šikana a extrémní projevy agrese

Pojem šikana má svůj etymologický původ ve francouzském slově „chicane“, což znamená zlomyslné obtěžování, týrání, sužování, pronásledování, byrokratické lpění na liteře předpisů.

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. V místech výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivitu výuky. Na rozdíl od jiných druhů násilí je šikana zvláště zákeřná, protože často zůstává skrytá. Proto i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Důraz klademe především na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů. K tomu je potřebné zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky šikanování.

Na prevenci šikany i při řešení jednotlivých případů by měli pedagogičtí pracovníci spolupracovat podle předem dohodnutých postupů. Vzhledem k tomu, že šikana se v zárodečných fázích vyskytuje téměř v každé škole, je potřeba věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost. Součástí naší školní preventivní strategie jsou pak Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, přímé a nepřímé varovné signály šikanování, zkrácený popis stádií šikanování.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy definuje tuto problematiku takto:

„Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se nemohou bránit.“⁶

Šikana může mít podobu fyzických útoků (fyzické bití, vydírání, loupež, poškození věcí), tak i útoků slovních (nadávky, pomluvy, vyhrožování, ponižování), sexuálního obtěžování až zneužívání.

Řadíme sem extrémní formy agresivního chování, které jsou namířeny proti:

- Druhé osobě – fyzické napadení atd.
- Sobě samému – sebepoškozování, suicidální chování atd.
- Věcem – vandalismus (poškozování školního majetku, sprejerství atd.)

Z tohoto pohledu je šikana pouze jedním z mnoha různých podob extrémně agresivního chování.

Nutné je zmínit i relativně nový pojem kyberšikana.

„Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrožit nebo mu ublížit.“⁷

Můžeme říci, že kyberšikana na rozdíl od šikany má ze své podstaty mnohem větší dosah. Významnou roli hraje anonymita, ale i čas a místo. Útoky lze provádět v podstatě kdykoliv a odkudkoliv.

Velmi častá otázka, kterou si škola pokládá je: Kdy se má kyberšikanou zabývat? Z časového hlediska se uskutečňuje především mimo dobu školní docházky. Odpovědí je, že kyberšikanou se zabýváme vždy, když se o ní dozvíme. Ze zkušeností totiž víme, že kyberšikana bývá doplňkem přímé šikany.

⁶ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

⁷ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

1.3 Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

Můžeme říci, že jde relativně novou oblast rizikového chování, jako záměrné vystavování sebe (druhých) nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví či dokonce ohrožení života. Jedná se např. o extrémní sjezdy horských kol, snowboarding v lavinových polích, jízdu pod vlivem psychoaktivních látek, závody aut za plného provozu atd.

„Rizikové chování v dopravě můžeme obecně charakterizovat jako takové jednání, které vede v rámci dopravního kontextu k dopravním kolizím a následně k úrazům nebo úmrtím.“⁸

Dopravní výchova, její témata jsou součástí Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. V rámci prevence hraje tedy škola nezastupitelnou roli, jsou jí poskytnuty podklady k výuce a došlo k zahájení kontinuální dopravní výchovy, od rodiny po mateřské, základní a střední školy.

1.4 Rasismus a xenofobie

Extremismus je chápán větší částí veřejnosti v ČR velmi úzce, a to především jako projev nesnášenlivosti doprovázený agresivním jednáním vůči jedincům či skupinám odlišných jedinců.

Za extremistické chování je považováno vědomé chování ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, směřující proti základům demokratického státu.⁹

Rasismus a xenofobie jsou chápány jako soubor projevů směřujících k potlačení zájmů a práv menšin.

Rasismus je chování a ideologie založené na biologické odlišnosti lidí – rasy a barvy kůže. Podstatou je nadřazenost jedné rasy nad ostatními.

---

⁸ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

⁹ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

Xenofobie se vyznačuje chováním projevujícím se nepřátelstvím vůči všemu cizímu, odlišnému, jinému... Nejčastěji proti lidem jiné barvy pleti, národnosti, jazyka, kultury, náboženství atd., konkrétně odpor proti cizincům, uprchlíkům, muslimům, zahraničním dělníkům apod.

U žáků a studentů jde spíše o dílčí projevy a postoje se slabým ideologickým základem. Primitivní rasistické a xenofobní postoje se mohou vyskytnout i u dětí předškolního věku a ranně školního věku, jako důsledek rodinné výchovy, pod vlivem okolí a bezprostřední situace.¹⁰

Klíčové místo při vedení dětí a mládeže k toleranci, k posilování pozitivního postoje k minoritám a k lidem různých národností, náboženství a kultur zaujímají školy a školská zařízení. Využívají k tomu především svého celkového výchovného působení, v jehož průběhu své žáky přiměřeně jejich věku a na základě jejich širších sociálních zkušeností podněcují k diskusi.

1. 5 Negativní působení sekt

Vede se mnoho diskusí o tom, jaká kritéria jsou pro definici sekty přijatelná. V kontextu primární prevence rizikového chování sektou rozumíme menší ohraničenou sociální skupinu, jejíž členové sdílí ideologické názory, kterými se skupina vymezuje vůči svému okolí.¹¹

Přes zpočátku dobrovolný vstup a nadšení postupně dochází k sociální izolaci, manipulaci a zásahům do soukromí participujících osob. Vzniká závislosti na sektě. Jak již bylo řečeno, lidé do sekty vstupují dobrovolně, nejčastěji kvůli psychickým problémům, osamělosti, ztrátě blízké osoby, ztrátě smyslu života, životních hodnot, nespokojenosti s vlastním životem atd. To vše vede k výrazné zaměřenosti na dospívající a mladé lidi. Sekta jim nabízí vše, co jim v „předchozím“ životě chybělo.

---

¹⁰ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

¹¹ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

1. 6 Rizikové sexuální chování

Rizikové sexuální chování negativně ovlivňuje jedince, který se ho dopouští, v čase, kdy se odehrává, ale i v budoucnosti. Může dojít k ovlivnění vývoje psychiky, oblasti zdravotní, sociální a psychologicko-sexuologické.¹²

Hovoříme o takových projevech chování, které doprovázejí sexuální aktivity, které současně vykazují rizika především v oblasti zdravotní a sociální. Tyto projevy chování mohou být ve společnosti relativně častým jevem např. promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky, nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti.

V širším slova smyslu do této rizikové oblasti však řadíme také kombinaci více typů rizikového chování např. kombinace užívání návykových látek, agresivity, nadužívání alkoholu, asociálního chování a rizikového sexu.

Na riziko sexuálního rizikového chování nás může upozornit tzv. „triáda symptomů“: noční pomočování i po dvanáctém roce života, krutost ke zvířatům a žhářství.¹³

Novým trendem je zvyšující se riziko v sociální oblasti např. zveřejňování intimních fotografií na internetu, jejich zasílání mobilním telefonem nebo nahrávání na video. Tyto aktivity přinášejí vysoké riziko zneužití takového materiálu např. kyberšikana. Jednou z možností, jak získat kontrolu nad tím, co se žáci prostřednictvím internetu o sexu dozvídají, je začít s nimi na toto téma hovořit. Mohla by k tomu sloužit sexuální výchova, která je integrována do výuky různých předmětů. Dalším prostorem pro preventivní působení je výchova mediální, jejíž součástí je kromě jiného naučit žáky kriticky nahlížet na mediální obsah a kriticky pracovat s obsaženými informacemi.

---

¹² MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

¹³ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

Dítě může být buď aktivním konatelem rizikového sexuálního chování, nebo jeho obětí. V rámci preventivního působení pedagoga je nejdůležitějším prvkem vytváření pozitivních, podporujících a respektujících vztahů. Mezi nejvíce ohrožené skupiny patří děti, mládež a dospělí s mentální retardací, proto je potřeba jim věnovat zvláštní pozornost.

1. 7 Prevence v adiktologii

„Adiktologie¹⁴ je věda zabývající se závislostmi, jejich prevencí, původem, léčbou, výzkumem, poradenstvím a jinými souvislostmi. V užším pojetí se zabývá závislostmi na návykových látkách.“¹⁵

Zahrnuje, ale také aktivity související s tzv. nelátkovými závislostmi např. hraní PC her, gambling – patologické hráčství, které můžeme charakterizovat jako nutkavou potřebu hrát, a to na úkor materiálních, pracovních, rodinných a sociálních hodnot, na úkor svých dřívějších zájmů.

*Důsledkem jsou problémy zejména v oblasti pracovní (hra na úkor studia, pracovní činnosti, což vede ke zhoršení výsledků činnosti apod.), společenské (postupná izolace, neschopnost navazování a udržování kontaktů, konflikty v rodině apod.), osobní (preferenci hry nad jinými, potřebnějšími činnostmi, nad dřívějšími zájmy, a to i proti vůli „hráče“).*¹⁶

Z pohledu primární prevence by mělo jít o programy a aktivity, které jsou zaměřeny právě na oblast užívání a uživatelů návykových látek a rizika s tím spojená. Velký důraz je kladen na prevenci užívání legálních návykových látek. V cílové skupině dětí školního věku jde především o alkohol a tabák.

Alkohol je v Evropě nejrozšířenější návykovou látkou. Pití alkoholu má hluboké společenské a kulturní kořeny. Jde o legální drogu, jejíž dostupnost je v různých

---

¹⁴ Z anglického názvu addictology – věda o závislostech

¹⁵ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Adiktologie>

¹⁶ FLEISCHMANN, Otakar. *Prevence sociálně patologických jevů*. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta, Ústí nad Labem 2001, s. 37.

zemích různě upravena. Má velmi komplexní účinky na lidský organizmus, které se neomezují jen na ovlivnění psychiky nebo chování.¹⁷

Poruchy vyvolané alkoholem se nověji dělí:¹⁸

- rizikové pití (hazardous use) – jedinec si žádné poškození neuvědomuje, symptomy poškození ještě nejsou patrné, ale jeho zdraví je již ohroženo;
- škodlivé pití (harmful use) – poškození zdraví jsou již zjevná a jedinec si je uvědomuje;
- závislost na alkoholu – jde již o závažnou psychickou poruchu, jedinec se zpravidla musí podrobit specializované léčbě.

Formování vhodných postojů k návykovým látkám a podávání informací o alkoholu, jeho účincích a rizicích přiměřeně věku je součástí všeobecné prevence.

Tabák bývá drogou, se kterou se děti setkají podobně jako s alkoholem. K prvnímu setkání nejčastěji dochází v rodině. Závislost na tabáku je nejčastěji ve formě cigaret. Jedinou návykovou látkou v tabáku je nikotin. Jde o drogu návykovější než např. heroin.

V rámci prevence závislostí mají výsledky především dlouhodobé a systémově provázané aktivity.

1. 8 Spektrum poruch příjmu potravy

Jejich rozvoj je často velmi nenápadný a pomalý. Chápeme je jako poruchy způsobené rizikovým chováním ve vztahu k příjmu potravy. Poruchy příjmu potravy bývají nejčastěji determinovány mentální anorexií a bulimií, patří mezi nejčastější a současně nejzávažnější problémy dospívajících dívek a mladých žen ve věku 13 – 25 let. Je to věk, kdy mnohé hledají své místo ve společnosti a mezi vrstevníky.

¹⁷ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

¹⁸ MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

Základní příznaky anorexie můžeme popsat jako vyhublost, nadměrná sebekontrola v jídle, neustálé nutkání k jakémukoliv pohybu. Mentální bulimie bývá charakterizována zejména opakujícími se záchvaty přejídání.

Tyto poruchy s sebou nesou mnoho zdravotních, sociálních a psychologických potíží. Základ prevence spočívá v rodině, avšak i ve škole bychom měli využívat své možnosti a vést žáky ke zdravému životnímu stylu, informovat a především vytvářet podmínky pro osobní rozvoj žáků, zejména posilovat jejich sebedůvěru s cílem omezit projevy sebedestruktivního chování.

1. 9 Okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN

Zkratka CAN (Child Abuse Neglect) je ve společnosti známa jako označení syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Zahrnuje jakoukoli formu týrání, zneužívání a zanedbávání, která je pro naši společnost nepřijatelná.

Preventivní programy by měly být zaměřeny na prevenci výskytu těchto jevů a včasné zachycení jejich projevů včetně odpovídající intervence.

Pro názornější ilustraci syndromu CAN uvádím tabulku:¹⁹

Formy a projevy syndromu CAN

	aktivní	pasivní
Tělesné týrání, zneužívání a zanedbávání	Tržné, zhmožděné rány a poranění, bití, zlomeniny, krvácení, dušení, otrávení, smrt	Neprospívání, vyhladovění, nedostatky v bydlení, ošacení, ve zdravotní a výchovné péči
Duševní a citové týrání, zneužívání a zanedbávání	Nadávky, ponižování, strašení, stres, šikana, agrese	Nedostatek podnětů, zanedbanost duševní i citová
Sexuální zneužívání	Sexuální hry, pohlavní zneužití, ohmatávání, manipulace v oblasti erotogenních zón, znásilnění, incest	Exhibice, video, foto, audio pornografie, zahrnutí dětí do sexuálních aktivit dospělých
Zvláštní formy: <ul style="list-style-type: none"> • Münchhausenův syndrom v zastoupení • Systémové týrání a zneužívání • Organizované týrání a zneužívání • Rituální týrání a zneužívání 		

¹⁹ DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MATĚJČEK, Z. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha, Grada Publishing, 1995, 248 s. ISBN 80-7169-192-5

2 Prevence ve školním prostředí

Prevence (z lat. Praevenire, předcházet) je soustava opatření, která mají předcházet nějakému nežádoucímu jevu, například nemocem, drogovým závislostem atd.²⁰

Školní prostředí velmi úzce souvisí s pojmem školní klima. Každé školní prostředí se nějak specificky projevuje. Tyto různé projevy jsou vnímány, prožívány, popisovány, hodnoceny a definovány všemi zúčastněnými subjekty, tedy žáky, učiteli a rodiči. Klima školy je pak odrazem objektivní reality prostředí školy.

Na organizační systém primární prevence můžeme nahlížet z horizontálního a vertikálního pohledu. Na horizontální úrovni MŠMT spolupracuje v rámci celé České republiky s Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem dopravy, Ministerstvem vnitra. Iniciuje a podporuje jejich spolupráci při plnění úkolů v oblasti primární prevence rizikového chování. Na vertikální úrovni MŠMT metodicky vede a koordinuje činnost krajských školských koordinátorů prevence (pracovníci odboru školství krajských úřadů), metodiků prevence (pracovníci pedagogicko-psychologických poraden) a školních metodiků prevence (určení pedagogové ve školách a školských zařízeních).

Základním dokumentem MŠMT v oblasti prevence rizikového chování je Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018, která zahrnuje hlavní východiska, principy a cíle. Dovoluji si zmínit několik, podle mě podstatných principů strategie. Jde především o komplexní řešení problematiky primární prevence rizikového chování, cílenost a adekvátnost informací i forem působení a včasný začátek preventivních aktivit, ideálně již v předškolním věku. Hlavním cílem je minimalizování vzniku a snížení míry rizikového chování u dětí a mládeže.

---

²⁰ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Prevence>

Pojmem prevence rozumíme všechna opatření, která směřují k předcházení a minimalizaci jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledky. Za prevenci můžeme považovat jakýkoliv typ výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální či jiné intervence, která směřuje k předcházení výskytu rizikového chování, zamezení progresi či zmírnění již existující formy.²¹

Rizikové chování je pak pojem pod který zahrnujeme rozmanité formy chování, které mají negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince a jeho okolí.²²

S ohledem na specifické potřeby Pardubického kraje z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018 vychází Krajský plán primární prevence rizikového chování Pardubického kraje 2015 – 2019. Stanovuje si hlavní priority a cíle, kterými jsou např. minimalizovat vznik a šířit míru rizikového chování u dětí a mládeže v Pardubickém kraji, ale i koordinace a propojování horizontální a vertikální úrovně primární prevence.

Klíčovým dokumentem k řešení problému užívání drog je Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 – 2018. Aktualizuje předcházející strategie v souladu se současným stavem vědeckého poznání o fenoménu drog. Definuje základní východiska a směry řešení problému užívání drog a stanovuje cíle, kterých se snaží dosáhnout.

Základním principem primární prevence rizikového chování u dětí, žáků a studentů je výchova k předcházení vzniku rizikového chování, výchova ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování, rozvoj psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací. Cílem je zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi dětmi, žáky a studenty.

Pro pochopení dalšího dělení primární prevence se musím zmínit o nutnosti vymezení cílové skupiny preventivních programů. Miovský, Čáblova²³ definují cílovou skupinu preventivního programu jako: „skupinu populace, na kterou se daný primárně

²¹ Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018

²² Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018

²³ Miovský, M. a kol. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Klinika adiktologie 1. Lékařská fakulta UK v Praze a VFN v Praze, 2012. ISBN 978-80-87258-89-7

preventivní program orientuje, tedy pro kterou je vzhledem k svým cílům a metodám nejvíce vhodný a určený.“

Podle cílové skupiny můžeme aktivity i celek procesu primární prevence dělit na:²⁴

- Předškolní věk (3 – 6 let)
- Mladší školní věk (6-12 let)
- Starší školní věk (12 – 15 let)
- Mládež (15 – 18 let)
- Mladí dospělí (18 – 25 let)

2. 1 Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Podle dopadu na cílovou skupinu ji dále dělíme:

- a) **všeobecná prevence**, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problémů nebo rizika cílové skupiny, sem patří např. mediální kampaně a školní programy zaměřené na všechny studenty;
- b) **selektivní prevence**, která je zaměřena na specifické skupiny žáků, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování a užívání návykových látek, např. děti z rodin se závislostí na alkoholu nebo mládež ze sociálně vyloučených lokalit;
- c) **indikovaná prevence**, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, které podle diagnostických kritérií sice nemají problémy se závislostí, ale vykazují určité rysy a charakteristiky rizikového chování např. intervence zaměřené na mladé experimentátory s drogami.

---

²⁴ Miovský, M. a kol. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Klinika adiktologie 1. Lékařská fakulta UK v Praze a VFN v Praze, 2012. ISBN 978-80-87258-89-7

2. 2 Nеспецифická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, např. zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných programů.

2. 3 Všeobecná primární prevence představuje dlouhodobé kontinuální programy primární prevence rizikového chování (zahrnuje celou populaci, komunitu, školu). Cílem je předcházet rizikovému chování. Příkladem je všeobecná prevence obsažená v rámcových vzdělávacích programech a minimálně preventivních programech škol. Ve školní všeobecné prevenci se postupně jádro preventivních programů začíná soustředit na model sociálního vlivu, vždy v kombinaci s více specifickými, zejména interaktivními programy, kde se využívá škála metod a programů. Prokazatelné výsledky mají pouze dlouhodobé a systémově provázané aktivity, které respektují jednotlivé cílové skupiny a vycházejí z jejich potřeb. Na této úrovni primární prevence hraje významnou roli zapojení rodičů a komunity do organizace školy. Rodiče a škola mohou společně vytvářet zdravé prostředí ve škole. Rodiče by měli mít důvěru v pedagogy, klasifikaci a normy školy.

3 Školní strategie pedagogicko-psychologického poradenství

Poskytování poradenských služeb je uloženo školským zákonem a specifikováno navazující vyhláškou²⁵. Zde jsou definovány standardní činnosti (náplň práce) poradenských pracovníků školy. Pracovníci, kteří se podílejí na poradenských službách a prevenci rizikového chování a vytvářejí konzultační tým pro poskytování poradenských služeb ve škole. Koncepce poskytování poradenských služeb ve škole uveřejněná ve Věstníku MŠMT č. VII/2005 popisuje dva základní modely poradenských služeb ve škole, model se školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem, nebo bez školního psychologa či speciálního pedagoga. Ředitelé škol volí takový model školního poradenského pracoviště, který odpovídá personálnímu obsazení a umožní optimální spolupráci pedagogických pracovníků při realizaci školního programu pedagogicko-psychologického poradenství.²⁶

Školní strategii pedagogicko-psychologického poradenství zpracuje a každoročně aktualizuje tým poradenských pracovníků školy.

3. 1 Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště je v jeho rozšířené verzi ideálně tvořeno školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem, školním výchovným poradcem a školním metodikem prevence. Školní psycholog v rámci týmové spolupráce a komplexní nabídky školy by měl koordinovat a konzultovat služby s výchovným poradcem, metodikem prevence i s vedením školy. V základní formě ho tvoří školní metodik prevence a výchovný poradce. Výhodou školního poradenského týmu je to, že umožňuje poskytnutí pomoci okamžitě a přímo na místě. Všichni členové týmu jsou odborníci, využívají znalosti prostředí a atmosféry školy, jsou blízcí a dosažitelní nejen pro žáky, ale i pro rodiče a pedagogy.

---

²⁵ MŠMT Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění.

²⁶ MIOVSKÝ, M., SKÁCELOVÁ, L., ZAPLETALOVÁ, J., NOVÁK, P. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. Tišnov: Sdružení SCAN, 2010, s. 81.

Cílem a posláním poradenství je poskytovat bezpečnou, důvěryhodnou a efektivní poradenskou službu sloužící studentům, rodičům a pedagogickým pracovníkům. Veškerá individuální vyšetření musí probíhat pouze s písemným souhlasem rodičů a v souladu se zákonem č. 101/2000 SB., o ochraně osobních údajů.

3. 2 Program školního poradenského pracoviště

Program školního poradenského pracoviště na zabezpečování pedagogicko-psychologického poradenství poskytovaného ve škole, klade důraz na vzájemnou informovanost, spolupráci a dodržování etického kodexu školních poradenských pracovníků. Zabezpečuje také koordinaci služeb poskytovaných jinými resorty a nestátními subjekty (nízkoprahová centra apod.). Služby jsou koordinovány s třídními učiteli a vedením školy.

Poradenský systém ve školství se opírá o tzv. školská poradenská zařízení²⁷. Tvoří je pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogická centra. Odbornou a metodickou podporu poradenským pracovníkům ve škole poskytují pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogická centra a střediska výchovné péče.

3. 3 Cíle programu školního poradenského pracoviště

Školní poradenské pracoviště resp. tým poradenských pracovníků si své cíle stanovuje při zpracování a každoročním aktualizování svého programu pedagogicko-psychologického poradenství. Realizace programu předpokládá vytvoření vnitřního systému komunikace ve škole. Školní poradenské pracoviště naplňuje především tyto cíle:

- zkvalitnit sociální klima školy;
- rozšiřovat spolupráci se všemi subjekty školy i s dětmi, které nemají problémy a vytvořit tak širokou základnu preventivní činnosti;

---

²⁷ MŠMT Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění.

- pracovat s celým systémem školy (vedení, pedagogický sbor, třídní učitelé, žáci, rodiče žáků);
- koordinovat služby s ostatními poradenskými zařízeními;
- koordinovat kariérové poradenství s ostatními subjekty, které poskytují specializované služby kariérového poradenství (PPP, úřady práce...);
- odborně a metodicky pomáhat učitelům zavádět a aplikovat pedagogicko-psychologické poznatky do vzdělávacího procesu;
- posílit účinnost preventivních programů aplikovaných školou a vytvořit metodické zázemí pro jejich vytváření;
- připravit podmínky a rozšířit možnosti integrace žáků se zdravotním postižením;
- pomoc třídním učitelům při řešení neodkladných problémů spojených se školní docházkou.

3. 4 Pracovníci školního poradenského pracoviště

Tým pracovníků poskytujících pedagogicko-psychologické poradenství ve škole můžeme podle obsahu jejich činnosti rozdělit na poradenské pracovníky školy a pracovníky, kteří se podílejí na poradenských službách. Mezi poradenské pracovníky řadíme výchovného – kariérového poradce, školního metodika prevence, školního psychologa a/ nebo školního speciálního pedagoga. Pracovníci podílející se na poradenských službách jsou třídní učitel a další pedagogové, zejména učitelé výchov. Standardní činnosti poradenských pracovníků zahrnují služby, které poskytují žákům, rodičům a pedagogickým pracovníkům.²⁸

---

²⁸ MŠMT Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění.

Standardní činnosti (náplň práce) poradenských pracovníků školy jsou vymezeny v příloze č. 3 k vyhlášce č. 72/2005 Sb.²⁹ Pracovníci, kteří se podílejí na poradenských službách a prevenci rizikového chování a vytvářejí konzultační tým pro poskytování poradenských služeb ve škole.

3. 4. 1 Výchovní – kariérový poradce

Výchovní- kariérový poradce je poradenským pracovníkem školy. Standardní činnosti výchovního poradce jsou zakotveny v legislativě.³⁰ Zaměřuje se především na pomoc studentům jak v oblasti samotného zvládnutí studia, tak i v oblasti mezilidských vztahů. Jeho snahou je docílit ve škole příjemné sociální klima, tj. vzájemně vstřícné vztahy mezi učiteli a studenty a stejně tak i dobré vztahy v rámci třídních kolektivů. Stranou zájmu výchovního poradce nezůstává ani rodinné zázemí žáků. Výchovní poradce:

- informuje pedagogy o speciálních potřebách žáků v problematických v problematických předmětech;
- poskytuje (popř. zprostředkovává) odborné rady, návody jednotlivým pedagogům, jak pracovat se žáky se specifickými poruchami učení (SPU);
- koordinuje spolupráci třídních učitelů se školním psychologem;
- předkládá návrhy za ŠPP na postup řešení problémů žáků;
- zajišťuje maximální informovanost o dalších možnostech studia;
- úzce spolupracuje se školním psychologem a metodikem prevence;
- je ochráncem práv dítěte v prostředí školy.

---

²⁹ MŠMT Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění.

³⁰ MŠMT Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění.

3. 4. 2 Školní psycholog

Školní psycholog koordinuje a konzultuje služby s výchovným poradcem, školním metodikem prevence a s vedením školy. Pracuje tedy se systémem školy a vytváří širokou základnu pro systematickou prevenci negativních jevů. Svou činností může přispívat k proměně klimatu školy. Mezi standardní činnosti školního psychologa patří diagnostika a depistáž, konzultační, poradenské a intervenční práce, metodická práce a vzdělávací činnost.³¹

Školní psycholog se podílí na vytváření strategií a programů zaměřených na podporu rozvoje osobnosti žáků:

- monitoruje problémové projevy chování, pravidelně provádí analýzy a návrhy konkrétních opatření;
- průběžně pracuje s žákovskými kolektivy a ovlivňuje prostřednictvím sociálního učení klima školních tříd a potažmo celé školy;
- provádí krizovou intervenci a neodkladná psychologická vyšetření žáků, pedagogicko-psychologickou diagnostiku v souvislosti s profesní orientací žáků;
- poskytuje konzultační pomoc rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu;
- zjišťuje individuální předpoklady pro uplatňování a rozvíjení schopností žáků.

---

³¹ MŠMT Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění.

3. 4. 3 Školní metodik prevence

Školní metodik prevence je třetím odborníkem do poradenského týmu školního poradenského pracoviště.

Školní metodik prevence³² vykonává činnosti metodické, koordinační, informační a poradenské. V rámci působení metodika prevence nezůstává stranou ani cílová skupina rodiče a široká veřejnost. Metodik prevence musí být schopen rodičům nabídnout možnosti intervence v případě selhání jejich dítěte. Běžná edukativní forma pro získávání rodičů se ukazuje jako málo efektivní. Pro zapojení rodičů do primární prevence ve škole je nutné využít všech přístupných zdrojů – informační média, profesionálně zvládnuté kampaně, vzdělávací aktivity na podporu rodin.

Pro tuto cílovou skupinu metodik zajišťuje primární i sekundární prevenci.

a) Formy práce z pohledu primární prevence:

- **informační servis pro rodiče** – seznámení rodičů s preventivní strategií školy, seznámení se školním řádem, poskytnutí adresáře poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku rizikového chování;
- **aktivní formy spolupráce s rodiči** – přímá účast rodičů na preventivní strategii školy, kvalitní práce třídních učitelů směrem k rodičům, školní akce určené pro rodiče s dětmi, ověření funkčnosti poradenského pracoviště;
- **pasivní formy spolupráce s rodiči** – písemná sdělení rodičům, distribuce informačních letáků.

b) Formy práce z pohledu sekundární prevence:

- **odborná pomoc rodičům mimo rámec školy** – besedy s rodiči k určitému problému, poradenství.

---

³² MŠMT Vyhláška č.72/2005 SB. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních v platném znění.

3. 4. 4 Třídní učitel jako manažer třídy

Jak jsem již zmínila výše ve své práci, v systému školního poradenského pracoviště mají svůj nezastupitelný prostor i pracovníci podílející se na poradenských službách. Za všechny bych zde ráda zmínila především třídního učitele. Měl by být významným pozitivním činitelem a vytvářet ve třídě psychickou pohodu, klid, optimismus. Jeho jednání i jeho styl výuky jsou důležitými prvky, které určují klima třídy. Ve třídách, kde panují přátelské vztahy, atmosféra spolupráce a vzájemné důvěry je jen minimální prostor pro vznik rizikového chování.

Z pohledu pedagogického pracovníka podílejícího se na poradenských službách třídní učitel:

- seznamuje žáky s vnitřním řádem školy, dbá na jeho dodržování;
- podporuje rozvoj pozitivních sociálních vztahů mezi žáky třídy, podle potřeby konzultuje situaci se školním psychologem.;
- získává přehled o osobních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí;
- zprostředkovává komunikaci s ostatními pedagogy a spolupracuje s rodiči žáků třídy;
- spolupracuje s výchovným poradcem při studijních problémech, zhoršeném chování žáků, při poskytování služeb týkajících se rozhodování o další profesní dráze žáků třídy;
- spolupracuje se školním metodikem prevence případně se školním psychologem, sleduje pozorně vztahy ve třídě, upozorňuje na varovné signály v chování žáků.

4 Rodina jako významný partner školy

V souvislosti s tématem prevence rizikového chování je nutné se zmínit i o rodině. Pro dítě představuje rodina v optimálním případě bezpečný prostor, kde se prostřednictvím různých mechanismů učí, jak se chovat žádoucím způsobem, jak zvládat mužskou či ženskou roli, a v neposlední řadě si také vlivem působení rodiny vytváří náhled nejen na celkovou společnost, ale i na sebe samotné.

Dobře fungující vztah mezi rodiči a školou výraznou měrou přispívá ke školní úspěšnosti dětí i k prevenci rizikového chování. V tomto vztahu hraje nezanedbatelnou roli komunikace a bezproblémová výměna informací. Komunikace je tedy základním prvkem dobrých vztahů obou institucí. Je důležité, aby rodiče viděli v učitelích osobnosti, které formují jejich děti. Je nutné, aby rodiče v tomto formování pokračovali, vštěpovali dětem morální vlastnosti a byli dětem pozitivním příkladem. Je známo, že rodiče mají o školu zájem především v předškolním věku a v období nástupu dítěte do 1. třídy. Pokud není využita příležitost, kdy jsou rodiče motivováni ke spolupráci, může být pozdější navázání vzájemné komunikace nesnadné. Z tohoto důvodu je důležité, aby škola byla pro rodiče otevřená a informace pro ně byly kdykoliv k dispozici. Ze strany rodičů však musí být o tyto informace zájem. Kontakty rodičů se školou mohou být realizované dvěma způsoby.

Přímou komunikací tváří v tvář, prostřednictvím třídních schůzek, konzultačních hodin a různých školních akcí apod. Významnou roli v tomto hraje osoba třídního učitele, na kterou se rodiče mohou obrátit v případě potřeby informací ze školy, řešení neúspěchů či kázeňských prohřešků svých dětí. Důležitý je prostor pro neformální setkávání a vytváření společenských vztahů školy a veřejnosti.

Nepřímou komunikací, která se nejčastěji odehrává prostřednictvím telefonů, emailů, žákovských knížek (ev. prostřednictvím elektronické žákovské knížky).

Aby jednání s rodiči bylo efektivní, je vhodné řídit se určitými základními pravidly, která by nás měla společně přivést k žádoucímu řešení situace a ke spokojenosti na obou stranách. Z pohledu pedagogického pracovníka je to vstřícné jednání, zachování profesionálního přístupu, tedy neovlivňování, nemanipulování, umění reagovat na dotazy a zápornou kritiku i na změny chování rodiče a v neposlední řadě nechat prostor k rozhodnutí se na rodiči.

PRAKTICKÁ ČÁST

Do své praktické části závěrečné práce jsem se rozhodla uvést Minimálně preventivní program školy (MPP), jehož součástí je analýza jednotlivých částí a Krizový plán. Tabulky, které jsou jeho součástí, naleznete v přílohách. Minimálně preventivní program jsem vypracovala jako školní metodik prevence na základě Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (MŠMT ČR č. j.:21291/2010-28) pro školní rok 2015/2016. Jeho aktualizace vychází z evaluace Minimálně preventivního programu školy 2014/2015. Většina strategií definovaných Minimálním preventivním programem naší školy je zacílena především na změnu chování žáků ve vztahu k některému typu rizikového chování. V rámci evaluace zjišťujeme, zda výsledky programů přinesly změny v chování, zda jde o statisticky významné rozdíly či nikoliv. Jako proměnné sledujeme především schopnosti, postoje, dovednosti, různé projevy chování apod. Výsledky evaluace využíváme k dalšímu zkvalitnění a rozvoji programů prevence rizikového chování na naší škole. Evaluace je součástí tvorby a realizace preventivních programů. V letošním roce byl podroben kontrole České školní inspekce.

Krizový plán obsahuje doporučení postupu řešení pro všechny základní typy krizových situací. Měl by být psán věcným, stručným, heslovitým jazykem, neboť je většinou využíván v krizových, vypjatých situacích a může nastat okamžik, kdy ho využijí i žáci sami. Proto zde je omezený prostor pro odborný jazyk.

Základním principem strategie prevence rizikového chování je na naší škole výchova žáků ke zdravému životnímu stylu s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj komunikačních dovedností. Předcházení rizikového chování na škole slouží začlenění Minimálního preventivního programu do osnov, školního řádu a řešení aktuálních problémů souvisejících s rizikovým chováním ve škole na úrovni školního poradenského pracoviště.

Minimální preventivní program a Krizový plán je povinnou dokumentací školního metodika prevence.

Základní škola Studánka
Pod Zahradami 317, 530 03 Pardubice

MINIMÁLNĚ PREVENTIVNÍ PROGRAM

2015 / 2016

1. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

Ve škole převažují místní žáci, většina žije ve spádové oblasti školy, žáci dojíždějící z okolních obcí tvoří malé procento počtu žáků školy. Prostředí školy je české, cizí státní příslušníci netvoří ani 1% počtu žáků.

Na poměry obvyklé ve školství je ve škole vyšší procento mužů, což je velmi pozitivní. Některé vychovatelky pracují na část úvazku i jako pedagogické asistentky, takže mají možnost poznat žáky a jejich projevy v různých prostředích a situacích. Na škole pracují pouze kvalifikovaní pedagogové, většinou již zkušení s dlouhodobou praxí, kteří jsou metodickou oporou začínajícím pedagogům. Je žádoucí tento trend zachovat a udržet stabilizovaný pedagogický kolektiv. V letošním školním roce nezahajuje svou pedagogickou praxi žádný učitel.

Škola pracuje jako úplná základní škola s 1. až 9. ročníkem, školní družinou a školní jídelnou. V souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. škola poskytuje žákům splnění povinné školní docházky a získání základního vzdělávání. Nachází se ve vilové zástavbě v blízkosti panelové výstavby (sídliště Dubina, ulice Na Drážce, ulice Dašická). Kapacita školy je 740 žáků, kapacita je téměř plně využita. Průměrná naplněnost tříd se pohybuje kolem 24 žáků. Ve škole je integrováno 21 žáků (počet se může během školního roku měnit) se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) – žáci s více vadami, s tělesným postižením, s poruchou autistického spektra, se zrakovým postižením, se sluchovým postižením, s poruchou chování a s poruchami učení. Někteří žáci pracují s pomocí asistenta pedagoga. Ve škole pracuje 8 oddělení školní družiny, ve kterých je zapsáno přibližně 240 dětí.

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem školy, je součástí Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Studánecká cesta, je východiskem pro Minimální preventivní program školy. Škola spolupracuje s mnoha subjekty, které organizují vzdělávací a výchovné programy pro žáky (Ekocentrum Paleta, knihovny, dětské a kulturní domy, Úřad práce), v oblasti prevence a integrace žáků s Městskou policií, Policií ČR, PPP, SPC, OSPODem.

Škola nabízí žákům širokou nabídku mimoškolních aktivit – zájmových kroužků, žáci ve škole rovněž mohou navštěvovat kroužky organizované dalšími subjekty. Tím vytváří dobré předpoklady smysluplného využití volného času dětí a poskytuje nejlepší způsob primární prevence. Ve škole pro žáky i učitele funguje školní knihovna otevřená každý den pracovního týdne.

Na konci školního roku neprospívá nebo se připravuje na postupovou zkoušku zpravidla méně než 1% žáků, počet udělovaných výchovných opatření se rovněž pohybuje od 0,5% do 2% z celkového počtu žáků (NTU, DTU, DŘŠ, 2. a 3. stupeň z chování). Třídní učitelé během roku udělují žákům velké množství pochval.

Škola má nastavenou organizaci vyučování tak, aby se minimalizovaly střety mezi žáky 1. a 2. stupně a mezi žáky 6, 7. a 8., 9. tříd, a to jak během velkých přestávek, tak během oběda.

Prevence rizikových jevů 2014/2015 probíhala na základě školního dokumentu MPP, jehož součástí je i program proti šikanování. Naší snahou bylo zvýšit odolnost žáků vůči rizikovým jevům, vést je ke zdravému životnímu stylu. Preventivní témata byla začleněna do výuky dle tabulky 4/b.

V oblasti prevence rizikových jevů v průběhu školního roku 2014/2015 proběhla tato šetření:

- šikany žáků (2. tř. a 6. tř.)
- nevhodné chování s rasistickým podtextem (6. tř.)
- sebepoškozování (6. tř.)
- opuštění školy během velké přestávky (7. tř. a 8. tř.)
- kouření během velké přestávky (7. tř. a 8. tř.)
- krádeže (7. tř. a 8. tř.)
- dále se projednávaly kázeňské přestupky – lhaní, podvádění, neplnění úkolů.

S problémovými žáky pracovala v průběhu roku školní psychologka, která se věnovala i některým třídním kolektivům.

Slabá místa, rizikové faktory:

- velká přestávka – opuštění školy, kouření – především žáků 2. stupně
- krádeže osobních věcí (finance, mobilní telefony), jasné vymezení a dodržování pravidel uchovávání a odkládání věcí během vyučování
- problémové chování některých žáků vůči spolužákům (šikana)
- skladba žáků ve třídách 2. A, 3. C, 5. C, 6. B, 7. B, 7. C, 8. A (poruchy chování, vyšší počet chlapců...)

Jejich determinace je klíčová k zacílení preventivního působení celého pedagogického týmu s odbornou podporou poradenských pracovníků školy.

Ve školním roce 2015/2016 si jako škola stanovuje mimo jiné tyto priority:

- Prohlubování individualizace ve výuce
- Vedení žáků ke zvládnutí znalostí, dovedností a postojů vycházejících z ŠVP potažmo RVP.
- Zlepšování klimatu školy:
  - stanovování a vyžadování pevných pravidel vytvořených ve spolupráci s žáky
  - spolupráce vyučujících při výuce
  - podpora výjezdů tříd, mimoškolních akcí a výukových exkurzí
  - podpora spolupráce 1. a 2. stupně
- Podpora výchovy ke zdraví
- Rizikového chování – jeho minimalizaci
- Prevence školní neúspěšnosti

3. STANOVENÍ CÍLŮ MPP

Cíle školní preventivní strategie

Cíle dlouhodobé

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- funkční informační systém

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku.

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí
- přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

Cíle střednědobé

- snížit počet žáků hodnocených sníženou známkou z chování nebo kázeňských opatření z důvodů projevů sociálně patologických jevů

Cíle krátkodobé

- řeší Minimální preventivní program na školní rok a Roční plán práce. (viz. příloha č. 4)

Analýza:

Při vytyčování cílů programu na každý školní rok vychází z předešlých zkušeností a aktuálního stavu ve škole. Za svůj hlavní cíl MPP pokládá škola prevenci výskytu rizikového chování u žáků.

Dílčím cílem preventivního programu je zvýšení motivovanosti učitelů k aktivnímu zapojení se do realizace programu v třídnických hodinách a zlepšení komunikaci se žáky, s kolegy a ke zvětšení míry vzájemné informovanosti o chování žáků.

Preventivní skupina:

Pro realizaci a fungování svého MPP má škola jasně rozdělené role v preventivní skupině. Jednotliví členové skupiny spolu úzce spolupracují a operativně řeší nastalé krizové situace. Efektivitu prevence rizikového chování sleduje vedení školy, zastoupené ředitelem školy. Jeho úkolem je evidence problémů v celé škole, zavádí organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Je přítomen klíčovým jednáním rodiny a školy

Výchovný poradce kooperuje se školním metodikem prevence a školním psychologem. Jeho hlavní úlohou je sledování a řešení výchovných a výukových problémů žáků, je v úzkém spojení se všemi členy pedagogického sboru, zejména s třídními učiteli.

Hlavním tvůrcem a realizátorem MPP je školní metodik prevence. Ten aktivně působí v oblasti prevence rizikového chování, připravuje dotazníky pro evaluaci celého programu a jednotlivých akcí.

Ve škole pracuje také školní psycholog, který spolupracuje na realizaci minimální preventivního programu s výchovným poradcem, školním metodikem prevence. Individuálně pracuje s jednotlivými žáky v případě výskytu problému. Kontaktuje také rodiče těchto žáků.

Nedílnou součástí preventivní skupiny jsou samozřejmě třídní učitelé a ostatní učitelé. Zařazují preventivní témata do výuky a v rámci svých kompetencí rozvíjejí u žáků sociální dovednosti. Průběžně diagnostikují jednotlivce i třídy a s ostatními

konzultují nastalé problémy. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek a osobních setkání.

4. SKLADBA AKTIVIT PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

a) Pedagogové

Na pravidelných poradách ředitel školy a metodik prevence informují pedagogy o aktuálních problémech v oblasti rizikového chování, aktivitách souvisejících s naplňováním MPP a metodických pokynech souvisejících s rizikovým chováním.

V průběhu školního roku jsou informováni o možnostech dalších vzdělávacích akcí pro pedagogy z oblasti problematiky rizikového chování.

Pedagogové absolvují vzdělávací semináře dle své odbornosti, zájmu a nabídky.

b) Žáci

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování. Aktivity i metody jsou voleny tak, aby pozitivně motivovali žáky k činnosti a vlastnímu vzdělávání. Vedeme žáky ke kooperaci a týmové spolupráci. Třídnické hodiny, zde dostávají žáci dostatečný prostor k sebereflexi, je jim poskytována zpětná vazba. Výraznou roli zde hraje třídní učitel jako odborník podílející se na poradenském systému školy. Objednané programy zaměřené na specifickou prevenci.(viz. příloha č. 5) poskytují externí odborníci na danou problematiku. Volnočasové aktivity nabízené školou.

c) Rodiče

Přednášky zaměřené na inovativní metody výuky. Školní akce podporující vytváření pozitivního partnerského vztahu rodič – škola.(viz. příloha č. 6)

Analýza aktivit pro jednotlivé cílové skupiny

Při analýze aktivit pořádaných v rámci prevence rizikového chování vycházíme z evaluační zprávy.

Pedagogové se velmi aktivně zúčastňují seminářů, přednášek, konferencí, školení v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Své nové zkušenosti a informace aplikují do své práce.

Cílová skupina rodiče plně využívá nabídku školy. Velmi oceňovanou aktivitou jsou odborné přednášky pedagogů zaměřené na inovace ve výuce. Stranou nezůstávají ani již tradiční akce školy.(viz. příloha 6)

Aktivity pro žáky se každoročně obměňují, je při tom využívána aktuální nabídka programů, zkušenosti jiných škol získané na pravidelných setkáních metodiků prevence, zaměřených na vzdělávání a předávání zkušeností.

Adaptační pobyty, jedna z tradičních a osvědčených akcí školy v rámci prevence jsou adaptační pobyty pro žáky šestého ročníku. Tento pobyt se uskutečňuje vždy na začátku nového školního roku, jedná se o čtyřdenní akci mimo školní prostředí. Z hlediska formování nového kolektivu a vytváření klimatu třídy je tato akce velmi důležitá. Cílem akce je vytvoření kvalitních vztahů mezi žáky i mezi žáky a třídním učitelem. Zpětné vazby žáků získává školní metodik ihned po ukončení pobytu. Aktivity, které škola pro tento pobyt zvolila, jsou založeny na kooperaci a týmové spolupráci.

5. EVALUACE 2014/2015

Ke stanovení cílů programu byla provedena evaluace preventivních aktivit loňského roku.

Programy a akce, které se osvědčily:

- Týdenní kruhy, měsíční třídnické hodiny
- Adaptační pobyty – 6. ročník
- Předmět Výchova ke zdravým vztahům – 6. ročník
- Projektová výuka, spolupráce 1. a 2. stupně
- Festival dokumentárních filmů Jeden svět, následné využívání dokumentárních filmů z nabídky projektu Jeden svět na školách
- Spoluúčast na celostátních charitativních projektech např. Den proti rakovině
- Školní charitativní sbírka pro Dětské centrum ve Veské, Domov pro seniory U Kostelíčka a Denní centrum Most do života
- Projektový den Ochrana člověka za mimořádných událostí, Den Země, Sportovní den
- Programy na vytváření postojů žáků (Jeden za všechny, všichni za jednoho, Kamarádství, Jak to vidí nevidomí, Evropa ve škole, program Oběti Osvětlení, exkurze Auschwitz, Den autismu, akce v Domově pro seniory...)
- Programy zaměřené na ochranu zdraví (Zdravá pětka, Zdravé zuby, Dopravka s dopravkou, Dospívání, Hrou proti AIDS...)
- Programy zaměřené na prevenci rizikového chování (Jak říci ne, preventivní programy Šikana, Kyberšikana, projekt Tanecbook, Nepokoušej osud – protidrogová prevence, programy Městské policie a Policie ČR...)
- Akce zaměřené na volbu povolání (výukový pořad o potřebnosti různých profesí, výstava středních škol Ideon, Den zručnosti, Dny otevřených dveří škol v regionu...)
- Sportovní výcviky, lyžařské, plavecké kurzy, dopravní výcvik
- Výlety, ozdravné pobyty

Neosvědčily se hromadné přednášky (např. Ivan Douša), ukázaly se jako neefektivní.

5. EVALUACE 2015/2016

A) Kvalitativní hodnocení

Zda bylo dosaženo cílů MPP, bude sledováno v průběhu školního roku.

Bude vyhodnocen počet případů rizikového chování, které řešili třídní učitelé, výchovná poradkyně, metodik prevence a ředitelka školy. Dojde k porovnání výsledků s minulým školním rokem a vytyčení cílů, na které bude zaměřeno další období.

Na základě vytyčených ukazatelů úspěšnosti dojde k posouzení každého programu, zda bylo dosaženo stanovených cílů. Na základě zjištění bude rozhodnuto, zda se bude v hodnoceném programu pokračovat i v následujícím roce.

Konečné vyhodnocení Minimálně preventivního programu bude provedeno na konci školního roku.

Při závěrečné evaluaci bude metodik prevence spolupracovat především s výchovnou poradkyní a ředitelkou školy, případně se školní psycholožkou.

Minimální preventivní plán může být doplňován dle potřeby na základě aktuálních poznatků a nabídek programu.

Školní metodik prevence:

Ředitelka školy:

Základní škola Studánka
Pod Zahradami 317, 530 03 Pardubice

KRIZOVÝ PLÁN

„ CO DĚLAT, KDYŽ...“

Krizový plán - „ CO DĚLAT KDYŽ ...“

Základní postup:

- ✓ Zabránit v další činnosti (konzumaci NL)
- ✓ Odebrat a zajistit látku
- ✓ Posoudit zdravotní stav
- ✓ Rozhovor s dítětem
- ✓ Stručný záznam o dané situaci
- ✓ Založení do agendy ŠMP
- ✓ Informace vedení školy
- ✓ Informace zákonným zástupcům (mimořádná rodičovská schůzka), OSPODu
- ✓ Opakovaná situace – OSPOD
- ✓ Poskytnutí informací o možnostech odborné pomoci
- ✓ Sankce vycházející ze školního řádu (příp. sankčního řádu)

CO NIKDY NEZAPOMENOUT...

- ✓ Posoudit zdravotní stav (1. pomoc, záchranná služba)
- ✓ Prodiskutovat případ se žákem nebo zajistit intervenci (školní psycholog, výchovný poradce, školní metodik prevence)
- ✓ Neslibovat, že nebudete nikoho informovat
- ✓ Informování zákonných zástupců
- ✓ Informování OSPOD
- ✓ Informování PČR
- ✓ Zvážit, zda informovat ostatní členy sboru, ostatní žáky
- ✓ Nevyhýbat se rozhovoru (zájem)

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ máte podezření na ŠIKANU

- V případě potřeby umístíte žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby
- Informujte **ŠMP**
- **ŠMP**- zajistí další šetření
  - provede postupně rozhovor s obětí, svědky a agresory nebo o šetření požádá odborníka – specialistu na problematiku šikanování z Pedagogicko-psychologické poradny
  - z rozhovoru provádí zápis na předepsaný formulář - *(je třeba zjistit: kdo je oběť, kdo je agresor, kdy a kde k šikaně dochází, jakou formou, jak dlouho a často trvá, proč oběti ubližovali, jaká opatření a proč*
  - o výsledcích šetření **informuje ŘŠ**
- **ŘŠ** – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce agresora do školy k pohovoru s VK
- **VK** – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup - *možnosti školy*: odstupňování kázeňských opatření, forma postihu při dalším porušení školního řádu, doporučení odborné pomoci v PPP, informování OSPOD, doporučit zákonným zástupcům umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, informovat Policii ČR
- **ŠMP** – provede zápis z VK na předepsaný formulář
- **ŘŠ** – udělí agresorovi kázeňské opatření v souladu se školním řádem
- **ŘŠ** pozve doporučeným dopisem zákonné zástupce oběti do školy k pohovoru s VK
- **VK** – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup - *možnosti školy*: převedení žáka do jiné třídy, doporučení odborné pomoci v PPP, zvýšení monitoringu chování, intervenční programy na zlepšování sociálních vztahu ve třídě
- **ŠMP** – provede zápis z VK na předepsaný formulář
- **ŘŠ** – informuje Policii ČR, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ má žák neomluvenou absenci

➤ 1. Neomluvená absence do 6 hodin

- Informujte **TU**
- **TU** pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonného zástupce žáka k pohovoru do školy
- **TU** upozorní zákonné zástupce na povinnost stanovenou zákonem § 22, odst. 3, zákon c. 561/2004 – „zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy nebo školského zařízení“,
§ 31, odst. 2 zákon c. 200/1990 – „přestupku se dopustí ten, kdo zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka“,
§ 22, odst. 1 zákon c. 561/2004 – „žáci a studenti jsou povinni řádně docházet do školy a školského zařízení a řádně se vzdělávat“
- **TU** seznámí zákonné zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence, dohodnou se společně na dalším postupu
- **TU** provede z pohovoru zápis a kopii předá jej zákonným zástupcům
- **TU** zápis předá **ŠMP**
- **TU** udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem

➤ 2. Neomluvená absence nad 6 hodin

- Informujte **TU, ŠMP**
- **TU** – informuje **ŘŠ**
- **ŘŠ** – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s **VK**
- **VK** – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
- **ŠMP** – provede zápis z **VK** na předepsaný formulář
- **ŘŠ** – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem

➤ **3. Neomluvená absence nad 25 hodin**

- Informujte **TU, ŠMP**
- **TU** – informuje **ŘŠ**
- **ŘŠ** – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s **VK**
- **VK** – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
- **ŠMP** – provede zápis z **VK** na předepsaný formulář
- **ŘŠ** – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
- **ŘŠ** informuje **OSPOD**

Metodický pokyn MŠMT c. j. 10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ žák kouří v prostorách školy nebo na školních akcích

- Vhodně odebrat, zabránit v další konzumaci
- **Žák je přistižen poprvé**
- Informujte **TU**
- **TU** provede stručný záznam na předepsaný formulář s vyjádřením žáka (od koho má...)
- **TU** udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
- **TU** informuje **ŠMP** – ten si založí zápis
- **TU** informuje zákonné zástupce
- **2. Žák je přistižen opakovaně**
- Informujte **TU**, popř. **ŠMP**
- **TU** oznámí skutečnost **ŠMP**
- **ŠMP** provede stručný záznam s vyjádřením žáka na předepsaný formulář
- **ŘŠ** pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce do školy k pohovoru s **VK**
- **VK** dohodne společně se zákonnými zástupci další postup
- **ŠMP** provede zápis z **VK** na předepsaný formulář
- **ŘŠ** udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
- **ŘŠ** v závažných případech (**věk**, chování..., **opakování**, **nespolupracující zákonní zástupci**) oznámí skutečnost **OSPOD**

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo na školních akcích

- Alkohol odebrat, zabránit v další konzumaci
- Zjištění zdravotního stavu, pokud zřejmá intoxikace – záchranná služba
- Informujte **ŠMP, vedení školy**
- **ŠMP** provede stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud, od koho má alkohol)
- **ŠMP** informuje vedení školy
- **ŘŠ** informuje zákonného zástupce (odevzdat mu danou látku)
- **ŘŠ** informovat OSPOD (při opakování dané situace, nespolupracující zákonní zástupci)
- **ŘŠ** pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s VK
- **VK** dohodne společně se zákonnými zástupci další postup
- **ŠMP** provede zápis z VK na předepsaný formulář
- **ŘŠ** udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ je žák ve škole pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky

- Zajištění bezpečnosti (žáka i ostatních)
- Zjištění zdravotního stavu
- pokud zřejmá intoxikace – podezření na ohrožení života – volejte záchrannou službu (předání látky)
popište pouze příznaky
- pokud vyhodnotíte situaci, že lékaře není nutné volat,
volejte zákonné zástupce a trvejte na tom, aby si žáka převzali – pokud se nedostaví, zajistěte povinný dohled po dobu školního vyučování
- Informujte **ŠMP**
- **ŠMP** provede stručný záznam s vyjádřením žáka - podpis (datum, místo, čas, jméno žáka)
- **ŘŠ** pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka k pohovoru s VK
- **VK** dohodne společně se zákonnými zástupci další postup
- **ŠMP** provede zápis z VK na předepsaný formulář
- **ŘŠ** udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
  - Pokud zákonní zástupci nespolupracují, oznámí skutečnost OSPOD
- Žádná prohlídka!

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ nález alkoholu v prostorách školy

- Netestovat danou látku
- Ihned informovat vedení školy
- Danou látku uložit u vedení školy
- Provést stručný záznam - **předat ŠMP**
- **ŠMP a vedení školy** mapovat situaci ve škole

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ byl u žáka nalezen alkohol nebo tabákové výrobky

- Netestovat danou látku
- Při podezření na intoxikaci neznámou látkou – přivolat lékaře (látku mu odevzdat)
- Informujte **ŠMP**
- **ŠMP** provede stručný záznam s vyjádřením žáka (podpis žáka) – datum, místo, čas nález, jméno žáka – přítomen ředitel/zástupce
- **ŘŠ** informuje zákonného zástupce (odevzdat mu danou látku)
- **ŘŠ** pozve prokazatelným způsobem zákonné zástupce (nejlépe doporučeným dopisem) do školy k pohovoru s VK
- **VK** dohodne společně se zákonnými zástupci další postup
- **ŠMP** provede zápis z VK na předepsaný formulář
- **ŘŠ** udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
- **ŘŠ informuje OSPOD** (při opakování dané situace, nespolupracující zákonní zástupci)

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ nález OPL ve škole...

- Netestovat danou látku
- Informovat vedení školy
- Za přítomnosti dalšího pracovníka uložit do obálky, zalepí – datum, čas, místo nález – trezor
- **ŘŠ** informuje PČR

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ se žák svěří s užíváním návykových látek

- Nevyhýbat se rozhovoru (nabídnout radu a pomoc)
- Informovat **ŠMP, VP, ŠP**
- **ŠMP, VP** se obrátí na relevantní služby
- **ŘŠ** informuje zákonné zástupce (s vědomím žáka)

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ rodič hledá ve škole radu, jak řešit problémy s návykovými látkami

- Respektovat specifika každého případu
- Informovat **ŠMP, VP, ŠP**
- **ŠMP, VP** poskytne informace o dostupných službách
- **ŠMP, VP** doporučí poradenství
- Domluvit se na společných krocích (poradenský systém školy)

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ KRÁDEŽE

- Stručný záznam na základě výpovědi poškozeného – založí ŠMP
- **ŘŠ** věc ohlásit PČR
- **ŘŠ** pokud je znám pachatel – hlásit na OSPOD

„CO DĚLAT, KDYŽ...“ VANDALISMUS

- Vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka
- Viník znám – škola může na něm (zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody
- Pokud nedojde k dohodě o náhradě, lze vymáhat soudní cestou

Závěr

Škola je významnou institucí, která má možnost včas provádět preventivní intervenci ve snaze minimalizovat rozvoj nežádoucího, rizikového chování žáků. Kvalita poradenských služeb ve škole je podstatnou měrou závislá na znalostech a praktických dovednostech školních poradenských pracovníků. Preventivní činnost předchází prohlubování problémových projevů chování u jednotlivců i u třídních kolektivů a ve svých důsledcích přináší zlepšení sociálního klimatu školy.

Strategie školního poradenského pracoviště vytvořené odborným týmem by měly odrážet specifika dané školy i regionu. Rozdělení rolí při poskytování služeb, týmová spolupráce včetně spolupráce se specializovanými poradenskými pracovišti, směřuje ke kvalitním poradenským službám, potažmo k preventivnímu působení v oblasti rizikového chování.

Rizikové chování je vždy reakcí na nenaplněné potřeby. Při hledání rizikových momentů zjistíme, že jde o konkrétní prostředí (rodina, škola) a čas (mimoškolní aktivity). Rizikově se chovající děti, nenacházejí v rodině bezpečné zázemí a dobrý příklad. Ve škole se necítí dobře a volný čas tráví s podobně nespokojenými vrstevníky. *Každý člověk touží po sebenaplnění, kterého může dosáhnout pouze tehdy, má-li úctu sám k sobě. Primárně tedy není důležité, jak se žák soustředí při vyučování nebo jak čte, ale to, jak vnímá sám sebe.*³³ Naší snahou by mělo být, aby nás žáci nebrali jako nepřátele, ale naopak v nás našli jistotu, oporu a člověka, který je přijímá i s jejich problémy.

*Aby se žákům dostalo jistoty, orientace a opory, potřebují hranice. Hranice jim vytyčují prostor, kde se mohou utvářet příznivé sociální vztahy. Stanovovat hranice bychom měli jen na základě bezpodmínečné úcty k dítěti. K tomu však musíme být jako učitelé osobností, ke které je možné mít úctu.*³⁴

---

³³ KAVALE, Markéta, PILAŘOVÁ, Martina a NEDVĚDOVÁ, Silva. *Děti s potřebou specifické péče: praktická příručka pro práci učitele*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 1999, s. 18.

³⁴ ROGGE, Jan-Uwe. *Děti potřebují hranice*. Vyd. 2. Překlad Alžběta Sirovátková. Praha: Portál, 2000, s. 127-129.

Seznam literatury

ANTIER, Edwige. *Agresivita dětí*. Vyd. 1. Překlad Kristyna Křížová. Praha: Portál, 2004, 101 s. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-717-8808-2.

DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MATĚJČEK, Z. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha, Grada Publishing, 1995, 248 s. ISBN 80-7169-192-5

KAVALE, Markéta, Martina PILAŘOVÁ a Silva NEDVĚDOVÁ. *Děti s potřebou specifické péče: praktická příručka pro práci učitele*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 1999, 80 s. ISBN 80-902667-3-8.

KERR, Susan. *Dítě se speciálními potřebami*. Vyd. 1. Překlad Daniel Hanšpach. Praha: Portál, 1997, 165 s. ISBN 80-717-8147-9.

KNOTOVÁ, Dana. *Školní poradenství*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, 258 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4502-2.

KYRIACOU, Chris. *Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. 1. vyd. Překlad Dominik Dvořák, Milan Koldinský. Praha: Portál, 1996, 155 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-717-8022-7.

MIOVSKÝ, M., SKÁCELOVÁ, L., ZAPLETALOVÁ, J., NOVÁK, P. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. Tišnov: Sdružení SCAN, 2010

MIOVSKÝ, M. a kol. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Klinika adiktologie 1. Lékařská fakulta UK v Praze a VFN v Praze, 2012. ISBN 978-80-87258-89-7

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 1.vyd. Praha: Portál, 1995, 292 s. ISBN 80-717-8029-4.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. [i.e. Vyd. 5.]. Praha: Portál, 2008. ISBN 80-736-7416-5.

ROGGE, Jan-Uwe. *Děti potřebují hranice*. Vyd. 2. Překlad Alžběta Sirovátková. Praha: Portál, 2000, 131 s. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-717-8418-4.

THEINER, P. WWW Poruchy chování u dětí a dospívajících. In. *Psychiatrie pro praxi* [online]. 2007, č. 2 Dostupný z WWW:
<http://www.zdravcentra.cz/cps/rde/xbcr/zc/7PSY2007_02_08.pdf>.

TRAIN, Alan. *Nejčastější poruchy chování dětí: jak je rozpoznat a kdy se obrátit na odborníka*. Vyd. 1. Překlad Dagmar Tomková. Praha: Portál, 2001, 198 s. ISBN 80-717-8503-2.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychologie problémového dítěte školního věku*. 1. vyd. V Praze: Karolinum, 1997. ISBN 978-807-1844-884.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Školní poradenská psychologie pro pedagogy*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2005, 430 s. ISBN 80-246-1074-4.

VOJTOVÁ, Věra. *Kapitoly z etopedie I*. 3. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 136 s. ISBN 978-80-210-6311-2.

MŠMT Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon) ve znění pozdějších předpisů

MŠMT Vyhláška 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních ve znění pozdějších předpisů

MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28

MŠMT Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 22294/2013-1

Národní strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2013-2018

Přílohy

Seznam:

Příloha č. 1 - Standardní činnosti metodika prevence

Příloha č. 2 – Standardní činnosti výchovného poradce

Příloha č. 3 – Standardní činnost školního psychologa

Příloha č. 4 – Krátkodobé cíle Minimálního preventivního programu

Příloha č. 5 – Programy specifické prevence pro žáky

Příloha č. 6 – Aktivity pro cílovou skupinu rodiče

Příloha č. 1

Náplň práce školního metodika prevence určuje Vyhláška 72/2005 Sb.: Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, § 7, Příloha 3.

Metodické a koordinační činnosti

- 1) Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy.
- 2) Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záško-
láctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, pre-
kriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších
sociálně patologických jevů.
- 3) Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence so-
ciálně patologických jevů (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní
práce s třídními kolektivy apod.).
- 4) Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociál-
ně patologických jevů.
- 5) Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních
prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto
procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijí-
mání kulturní a etnické odlišnosti.
- 6) Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v
kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preven-
tivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými,
preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti
prevence sociálně patologických jevů.
- 7) Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a
následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů.
- 8) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči speciali-
zovaných poradenských zařízení v rámci prevence sociálně patologických jevů v
souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- 9) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školní-
ho metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

- 1) Zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- 2) Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- 3) Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti

- 1) Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně patologického chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).
- 2) Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně patologických jevů ve škole.
- 3) Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Příloha č. 2

Náplň práce výchovného poradce určuje Vyhláška 72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, § 7, Příloha 3.

Standardní činnosti výchovného poradce

Výchovný poradce vykonává činnosti poradenské, koordinační, informační a metodické. O těchto činnostech vede písemnou dokumentaci.

1. Poradenské činnosti

A) Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

- Koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství – kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka.
- Základní skupinová šetření k volbě povolání, administraci, zpracování a interpretaci zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků.
- Individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti (ve spolupráci s třídním učitelem).
- Poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků (ve spolupráci s třídním učitelem).
- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogické centrum) a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy.
- Zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích, úřadů práce a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek.

B) Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky.

C) Zajišťování nebo zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné) a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

D) Příprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.

E) Poskytování služeb kariérového poradenství žákům/cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

2. Metodické a informační činnosti

- Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence.
- Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
- Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření. (MŠMT: Věstník 2005, MŠMT: Vyhláška č. 72/2005 Sb.)

Příloha č. 3

Standardní činnost školního psychologa

A. Diagnostika, depistáž

- 1) Depistáž specifických poruch učení.
- 2) Diagnostika při výukových a výchovných problémech žáků.
- 3) Depistáž a diagnostika nadaných dětí.
- 4) Zjišťování sociálního klimatu ve třídě.
- 5) Screening, ankety, dotazníky ve škole.

B. Konzultační, poradenské a intervenční práce

- 1) Péče o integrované žáky (pomoc při sestavování individuálního vzdělávacího plánu, vedení).
- 2) Individuální případová práce se žáky v osobních problémech (konzultace, vedení).
- 3) Krizová intervence a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce.
- 4) Prevence školního neúspěchu žáků (náprava, vedení, apod.).
- 5) Kariérové poradenství u žáků.
- 6) Techniky a hygiena učení (pro žáky).
- 7) Skupinová a komunitní práce s žáky.
- 8) Koordinace preventivní práce ve třídě, programů pro třídy apod.
- 9) Podpora spolupráce třídy a třídního učitele.
- 10) Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání.
- 11) Konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí.
- 12) Pomoc při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.

C. Metodická práce a vzdělávací činnost

- 1) Metodická pomoc třídním učitelům.
- 2) Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky (konzultace a metodické vedení).
- 3) Účast na pracovních poradách školy.

- 4) Koordinace poradenských služeb poskytovaných ve škole (výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitelé).
- 5) Koordinace poradenských služeb mimo školu a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími zařízeními.
- 6) Metodická intervence z psychodidaktiky pro učitele, včetně podpory při tvorbě školního vzdělávacího programu.
- 7) Besedy a osvěta (zákonným zástupcům).
- 8) Prezentační a informační činnost.
- 9) Participace na přípravě přijímacího řízení ke vzdělávání ve střední škole.

Příloha č. 4

Cíl: 1	Zvýšit informovanost pedagogů v problematice kyberšikany a šikany.
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet vzdělávacích programů na dané téma • Počet proškolených pedagogů
Zdůvodnění cíle:	Zvýšení kompetencí zefektivňuje práci pedagogických pracovníků, zkvalitňuje výchovné působení na žáky. Je nezbytnou součástí psychohygieny.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Cíl souvisí se zvyšováním profesní připravenosti pedagogického sboru.

Cíl: 2	Osobnostní rozvoj pedagogů jako předpoklad profesionálního přístupu.
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet vzdělávacích programů na dané téma • Počet proškolených pedagogů
Zdůvodnění cíle:	Zvýšení kompetencí zefektivňuje práci pedagogických pracovníků, zkvalitňuje komunikaci mezi školou a rodiči. Je nezbytnou součástí psychohygieny
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Cíl souvisí se zvyšováním profesní připravenosti pedagogického sboru.

Cíl: 3	Seznámit pedagogy s kompetencemi jednotlivých složek v oblasti rizikových jevů, zvláště v oblasti šikany
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet vzdělávacích programů na dané téma • Počet proškolených pedagogů
Zdůvodnění cíle:	Cílená informovanost zefektivňuje práci pedagogických pracovníků, zkvalitňuje výchovné působení na žáky.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Cíl souvisí se zvyšováním profesní připravenosti pedagogického sboru.

Cíl: 4	Předcházet šikaně – jejím projevům, projevům xenofobie, rasismu
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • Snížení počtu řešených projevů šikany • Absolvování preventivního programu • Dokážeme zachytit projevy šikany, xenofobie a rasismu v počátečním stádiu
Zdůvodnění cíle:	Setkáváme se s projevy nezdravého chování
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Cíl souvisí s předcházením vzniku rizikového chování.

Příloha č. 5

Název programu	Život bez závislosti
Typ programu	Interaktivní přednáška, beseda, životní příběh
Stručná charakteristika programu	Problematika hazardu a prevence kriminality – osobní zkušenost realizátora
Realizátor	Petr Kohout
Cílová skupina	8. a 9. ročník
Počet žáků v programu	Cca 150
Počet hodin programu	3 x 2 hod
Návaznost programu na cíle MPP	Prevence rizikového chování, zdravý životní styl, formování postojů, nácvik chování v rizikových situacích
Termín	
Zodpovědná osoba	ŠMP

Název programu	Projektový den OČMU
Typ programu	Celoškolní projekt s aktivní účastí žáků školy
Stručná charakteristika programu	Získání praktických dovedností a znalostí v oblasti prevence a ochrany člověka za mimořádných událostí.
Realizátor	ZŠ Studánka
Cílová skupina	Žáci 2. – 9. tříd
Počet žáků v programu	cca 650
Počet hodin programu	5 hod žáci 1. stupně, 6 hod žáci 2. stupně
Návaznost programu na cíle MPP	Prevence rizikového chování, zdravý životní styl, formování postojů, nácvik chování v rizikových situacích
Termín	Říjen 2015
Zodpovědná osoba	Vedení školy + ŠMP

Název programu	Láska ano, děti ještě ne
Typ programu	Kvalifikovaná přednáška, beseda
Stručná charakteristika programu	Kvalifikovaní odborníci – lékaři se věnují procesu dospívání, menstruace, intimní hygieny a reprodukčního zdraví. Přednášky probíhají v rámci projektu Celorepubliková koncepce sexuální osvěty a výchovy pro základní a střední školy.
Realizátor	CAT Ostrava, MUDr. Petr Kovář
Cílová skupina	9. ročník
Počet žáků v programu	Cca 70
Počet hodin programu	3 x 2 hod
Návaznost programu na cíle MPP	Prevence rizikového chování, zdravý životní styl, formování postojů, nácvik chování v rizikových situacích
Termín	Dle nabídky
Zodpovědná osoba	ŠMP

Příloha č. 6

Název programu	Třídní schůzky a konzultační odpoledne a KH
Stručná charakteristika programu	Informace o záměrech a způsobech realizace MPP, aktuální dění ve škole, třídě, klima školy, třídy. Školní akce
Realizátor	Škola - TU
Počet hodin programu	10
Termín konání	Dle plánu
Zodpovědná osoba	Vedení školy, ŠMP

Název programu	Duchové a strašidla
Stručná charakteristika programu	Zapojení rodičů do „života školy“ Školní akce
Realizátor	ZŠ Studánka
Počet hodin programu	2-3
Termín konání	Listopad od 17 hod – 19 hod
Zodpovědná osoba	Vedení školy, vyučující

Název programu	Adventní sobota
Stručná charakteristika programu	Zapojení rodičů do „života školy“ Víkendová akce
Realizátor	škola
Počet hodin programu	3
Termín konání	Prosinec, 9 hod – 12 hod
Zodpovědná osoba	Vedení školy, vyučující

Název programu	Sobotní lyžování
Stručná charakteristika programu	Zapojení rodičů do „života školy“ Víkendová akce
Realizátor	škola
Počet hodin programu	25 hod
Termín konání	Leden - únor
Zodpovědná osoba	vedení školy

Název programu	Soubor odborných přednášek pro rodiče budoucích prvňáčků
Stručná charakteristika programu	Informovanost o současném trendu školství, o filozofii naší školy. Pedagogicko – psychologické poradenství.
Realizátor	PPP Pardubice, ZŠ Studánka
Počet hodin programu	6 hod (2+2+2)
Termín konání	Duben, květen, červen 2016
Zodpovědná osoba	vedení školy

Název programu	Den otevřených dveří
Stručná charakteristika programu	Školní akce – seznámení s filozofií a prostředím školy
Realizátor	ZŠ Studánka
Počet hodin programu	2 x 4 hodiny (8 – 12 hod, 14 – 18 hod)
Termín konání	Leden/ únor
Zodpovědná osoba	Vedení školy